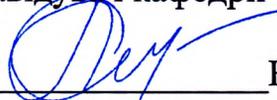

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Наталія СИЗОНЕНКО

«20» грудня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

«РЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО»

освітньо-професійна програма	Політологія
спеціальність	052 Політологія
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
освітній ступінь	магістр
факультет	обліку та фінансів

Полтава
2022 – 2023 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Регіональне співробітництво» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Політологія» спеціальності 052 Політологія

Мова викладання : державна.

Розробник: Некряч А.І., д.політ.н., професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

«20» грудня 2021 року

Розробник Анастасія НЕКРЯЧ

Схвалено на засіданні кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін протокол № 1 від «20» грудня 2021 року

Затверджено завідувачем кафедри
«20» грудня 2021 року

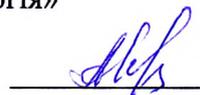
 Наталія СИЗОНЕНКО

Погоджено гарантом освітньо-професійної програми «Політологія»

«20» грудня 2021 року

 Анастасія НЕКРЯЧ

Схвалено головою НМР спеціальності «Політологія»

 Алла ІЛЬЧЕНКО

1.Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання 052ПОЛІТ_мд_2021
Загальна кількість годин -	120
Кількість кредитів –	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова
Рік навчання (шифр курс)	2-й
Семестр	3-й
Лекції (годин)	16
Семінарські (годин)	24
Самостійна робота (годин)	80
Форма семестрового контролю	залік

2. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: засвоєння теоретичних положень щодо регіонального співробітництва в цілому, формування у здобувачів вищої освіти цілісного суспільно-політичного та економічного погляду на особливості й тенденції розвитку регіонів в Україні, прикордонних територій, країнах ЄС, на специфіку міжрегіонального, транскордонного співробітництва та визначення їх ролі у підвищенні конкурентоспроможності регіонів в умовах розширення сучасних євроінтеграційних та світових процесів.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення системи понять регіонального, міжрегіонального та транскордонного співробітництва, організації різних його форм співпраці, зокрема, єврорегіонів, напрямів здійснення співпраці на прикордонних територіях, вітчизняного та закордонного досвіду реалізації інтеграційного потенціалу суміжних територій.

Компетентності:

загальні (ЗК):

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові:

СК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів. *фахові (спеціальні):*

Програмні результати навчання.

ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

Методи навчання: словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда); наочні (ілюстрування); практичні (робота з навчально-методичною літературою); методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, вказування на недоліки, зауваження); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основні поняття і наукові підходи до дослідження регіонального співробітництва.

Проблема визначення поняття «регіон» на макрорегіональному і субрегіональному рівнях. Визначення поняття «регіоналізація». Визначення поняття «регіональна співпраця та

співробітництво». Огляд основних інституційних об'єднань регіональної співпраці, що створені і діють в сучасному світі. Поняття «транскордонний регіон», «євро регіон», «міжрегіональне (між територіальне співробітництво)», «транскордонне співробітництво», «прикордонне співробітництво», «мікрорегіон», «макрорегіон», «міжрегіональне співробітництво», «транснаціональне співробітництво», «принцип субсидіарності», «Європа регіонів», «конвергенція регіонів». Проблема визначення субрегіонів в рамках макрорегіону «Європа». Визначення підрегіонів «Центральна Європа», «Східна Європа», «Центрально-Східна Європа». Загальні характеристики регіонів Центральної і Східної Європи, що обумовлюють основні напрями і особливості регіональної співпраці країн.

Тема 2. Правова основа регіонального співробітництва.

Правова основа співробітництва між Україною та ЄС у сфері регіонального розвитку, регіонального та транскордонного співробітництва. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (2014), зокрема Глава 27 «Транскордонне та регіональне співробітництво» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво». Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для України» від 14.07.2016. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво від 14.12.2016. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. Угода про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції від 27.06.2016, інші.

Тема 3. Регіональна політика в Україні.

Регіональна політика: її сутність і складові. Еволюція регіональної політики. Стратегічні напрями регіональної політики. Основні керівні принципи нової регіональної політики. Сучасні моделі регіонального співробітництва. Основні завдання і базові принципи державної регіональної політики. Головні положення державної регіональної політики України. Напрями співробітництва. Міжрегіональне співробітництво: зміст, форми, роль та проблеми реалізації. Міжрегіональна асиметрія. Типологія регіонів. Рейтинги регіонів. Економічна політика, науково-технічна політика, екологічна політика, демографічна політика, гуманітарна політика, національна політика, зовнішня політика, управлінська політика. Перерозподільна регіональна політика. Стимулююча регіональна політика. Державний протекціонізм. Регіональна еліта. Регіональна трансформація. Регіональна конкурентоспроможність. Регіональна конвергенція.

Тема 4. Український регіоналізм: сутність, концептуальні засади, проблеми і перспективи.

Геополітичний і гео економічний код. Конституція України про політико-адміністративний поділ. Регіональна політика в контексті Західної, Східної і Південної України. Соціокультурний регіоналізм. Економічний регіоналізм. Проблеми європейської інтеграції. Розвиток міжрегіонального співробітництва України та ЄС на сучасному етапі. Регіональний розвиток в Центральній і Східній Європі. Особливості економічного простору. Динаміка регіональних процесів. Особливості регіональної політики. Регіональні аспекти економічного розвитку. Транскордонне співробітництво як важливий чинник підвищення регіональної конкурентоспроможності регіонів. Основні форми і механізми реалізації транскордонного співробітництва. Спеціальні економічні зони і території пріоритетного розвитку. Транскордонні кластери в системі транскордонного співробітництва. Промислово-індустріальні парки в системі транскордонного співробітництва. Концептуальні засади транскордонного співробітництва. Функції кордонів та їх динаміка. Характеристика українських прикордонних регіонів. Моделі та інститути прикордонного співробітництва. Традиційна модель. Преференціальна модель. Партнерська модель. Прикордонне співробітництво з європейськими

країнами. Прикордонне співробітництво з пострадянськими країнами. Субрегіональне співробітництво.

Тема 5. Транскордонне співробітництво в системі інтеграційних процесів.

Теоретичні засади формування поняття транскордонного співробітництва. Функції співпраці у транскордонному просторі. Форми ТКС. Сучасні тенденції розвитку транскордонного співробітництва в Україні та інших європейських країнах. Адміністративний підхід до визначення прикордонної території. Транскордонний регіон. Прикордонна зона та прикордонний регіон. Основні функції кордону. Комплексне управління у міжмуніципальному управлінні. Суб'єкти міжтериторіальної та транскордонної співпраці. Місцеві органи влади як суб'єкти співпраці. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування. Нормативно-правове забезпечення співробітництва. Єврорегіони: «Карпатський єврорегіон», «Буг», «Нижній Дунай», «Верхній Прут», «Дніпро», «Слобожанщина» та інші єврорегіони. Програма фінансової допомоги ЄС щодо сприяння розвитку транскордонної співпраці. Міжрегіональне співробітництво в межах України: обласні та районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, навчальні заклади, підприємства, громадські організації та інші установи та організації. Інтеграційний потенціал нашої країни в контексті транскордонного співробітництва.

Тема 6. Європейський регіоналізм.

Єврорегіон як основна інституційно- організаційна форма транскордонного співробітництва. Європейські принципи просторового планування. Цивілізаційні особливості і передумови європейської інтеграції. Досвід реалізації регіональної політики ЄС. Єврорегіон і його характеристика. Проблеми та спільні інтереси членів євро регіонів. Регіональне співробітництво ЄС в контексті реформи європейського врядування. Становлення та розвиток транскордонного співробітництва регіонів та держав-членів ЄС. Організаційно-правові основи Ради Європи і Європейського Союзу. Європа регіонів і принцип субсидіарності. Європейські регіональні асоціації. Транскордонне співробітництво в системі інтеграційних процесів. Теоретичні засади формування поняття транскордонного співробітництва. Просування ЄС на Схід. Постсоціалістична трансформації. Програма прикордонного співробітництва Європейського інструмента сусідства: Польща – Україна - Білорусь; «Басейн Чорного моря»; «Україна – Румунія»; «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна». Стратегія ЄС для Дунайського регіону. Сучасні напрями поглиблення транскордонного співробітництва.

Тема 7. Регіональна політика ЄС.

Політичне становлення Європи. Європейське співтовариство як оригінальний геополітичний простір. Ідея та витоки регіональної політики ЄС. Сутність регіональної політики ЄС. Принципи організації регіональної політики ЄС: субсидіарність, координація, еластичність, програмування, партнерство, відповідність, гуртування. Комітет регіонів ЄС з актуальних питань регіональної політики. Асоціація європейських прикордонних регіонів. Асамблея Європейських регіонів. Координація національних регіональних політик. Пріоритетні регіони. Реформа 1999 року. Європейський фонд регіонального розвитку. Трансформація геополітичних регіонів на цивілізаційних рубежах. Форми, суб'єкти та функції інституцій транскордонної співпраці ЄС. Європейський інструмент сусідства й партнерства. Соціальна, податкова політика щодо регіонів. Створення сприятливих умов для цивілізованої конкуренції регіонів. Європа регіонів: її сутність. Ініціативні організації та об'єднання європейських регіонів. Інструменти спільної регіональної політики ЄС. Організаційно - правове забезпечення міжнародної співпраці регіонів.

Тема 8. Україна та ЄС: стратегія інтеграції, проблеми та перспективи співробітництва.

Україна на шляху європейської інтеграції. Політичний аспект, культурно-цивілізаційний аспект. Етапи інтеграції України до ЄС. Критерії розширення і поглиблення європейської інтеграції. Формування договірно - правових і політичних засад співробітництва України та ЄС (1994-1998 роки). Угода про партнерство і співробітництво. Угода про Асоціацію між Україною та ЄС (2014 рік). Розвиток торгівельних відносин та інвестиційної діяльності між Україною та ЄС. Рада з питань співробітництва між Україною і ЄС. Перспективи співробітництва України та

ЄС. Спільна стратегія ЄС щодо України. Суть стратегії та пріоритети євроінтеграційної політики України. Основні напрямки інтеграційного процесу. Внутрішнє забезпечення процесу інтеграції України до ЄС. Політична інтеграція, консолідація та зміцнення демократії. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС, забезпечення прав людини. Культурно-освітня і науково - технічна інтеграція. Економічна інтеграція між Україною і ЄС. Інтеграція в контексті загальноєвропейської безпеки, охорони довкілля. Адаптація соціальної політики України до стандартів ЄС. Регіональна інтеграція і поглиблення галузевого співробітництва України і ЄС. Транскордонна співпраця в межах регіональної політики ЄС. Співпраця регіонів. Прикордонні регіони України та особливості їх розвитку. Закон України «Про транскордонне співробітництво»; Державна програма розвитку транскордонного співробітництва. Прогноз діяльності євро регіонів на кордонах України.

Тема 9. Напрями співробітництва між Україною та ЄС у сфері регіонального розвитку.

Практичне регіональне співробітництво України з ЄС. Налагодження взаємодії між представниками місцевої та регіональної влади України та ЄС у рамках Комітету регіонів ЄС (КР). Реалізація на регіональному рівні проектів за рахунок фінансових інструментів ЄС (Європейський інструмент сусідства) та фінансових установ ЄС (Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку). Участь у реалізації програм транскордонного співробітництва та програм територіального співробітництва «Східного партнерства». Участь у реалізації Стратегії ЄС для Дунайського регіону та Дунайській транснаціональній програмі. Співробітництво з Об'єднаним дослідницьким центром Єврокомісії у розробці регіональних стратегій розумної спеціалізації. Залучення регіонів України до діяльності таких європейських регіональних асоціацій.

Тема 10. Актуальні проблеми регіонального співробітництва України на сучасному етапі.

Інтеграційний потенціал Угоди про Асоціацію України і Європейським Союзом (2014р). Напрямки, форми, підходи. Вплив функціонування євро регіонів на соціально-економічний розвиток територій. Транскордонні проекти та їх значення в економіці, освіті, науці, культурі та туризмі, екології. Державна стратегія розвитку регіонів 2020 (ДСРР). Державна стратегія розвитку регіонів на 2021–2027 роки. Конгрес регіональних та місцевих влад України (2021р.).

Співпраця України із Румунією. Визначальні фактори у співпраці із Румунією. Особливості румунсько-українського співробітництва. Закарпатський регіон і його роль в співробітництві з Румунією. Співпраця щодо боротьби із паводками на прикордонних водах гірських річок, будівництво гідротехнічних споруд, акумулюючих водосховищ у верхів'ях р. Тиса.

Практика євро регіонального співробітництва з Угорщиною. Концепція спільного розвитку прикордонних територій України та Угорщини: її цілі – конкурентоспроможна економіка, розвиток сфери послуг, збереження природних та культурних цінностей, використання досвіду Угорщини на шляху до ЄС. Пріоритети: економіка, транспорт, охорона довкілля, розвиток людських ресурсів, інституційний розвиток, гармонізація міжнародних відносин, збереження етнографічної спадщини, боротьба з паводками в басейні річки Тиса.

Особливість українсько-словацького євро регіонального співробітництва як просторова зона безпеки, європейських гуманітарних цінностей. Договір про добросусідство, дружні відносини і співробітництво між Україною та Словацькою Республікою (1993р). Стратегія транскордонного співробітництва з Словаччиною. Програма «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна». Співпраця в енергетичній сфері, створення гідроспоруд, транспортній галузі, візові питання.

Перспективи українсько-польського співробітництва. Базовий нормативно-правовий документ: Договір про добросусідство, дружні відносини і співробітництво між Україною і Республікою Польща (1992р). Двосторонні угоди про пункти пропуску, взаємну допомогу з прикордонних питань, безвізові поїздки, «Євро регіон Буг». Дорожня карта українсько-польського транскордонного та між регіонального співробітництва, напрямки та перспективи в ХХІ столітті.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Основні поняття і наукові підходи до дослідження регіонального співробітництва.	12	2	2	8
Тема 2. Правова основа регіонального співробітництва.	12	2	2	8
Тема 3. Регіональна політика в Україні.	12	2	2	8
Тема 4. Український регіоналізм: сутність, концептуальні засади, проблеми і перспективи.	12	2	2	8
Тема 5. Транскордонне співробітництво в системі інтеграційних процесів.	12	2	2	8
Тема 6. Європейський регіоналізм.	12	2	2	8
Тема 7. Регіональна політика ЄС.	12	-	4	8
Тема 8. Україна та ЄС: стратегія інтеграції, проблеми та перспективи співробітництва.	12	2	2	8
Тема 9. Напрями співробітництва між Україною та ЄС у сфері регіонального розвитку.	12	2	2	8
Тема 10. Актуальні проблеми регіонального співробітництва України на сучасному етапі.	12	-	4	8
Усього годин	120	16	24	80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні поняття і наукові підходи до дослідження регіонального співробітництва.	2
2	Тема 2. Правова основа регіонального співробітництва.	2
3	Тема 3. Регіональна політика в Україні.	2
4	Тема 4. Український регіоналізм: сутність, концептуальні засади, проблеми і перспективи.	2
5	Тема 5. Транскордонне співробітництво в системі інтеграційних процесів.	2
6	Тема 6. Європейський регіоналізм.	2
7	Тема 7. Регіональна політика ЄС.	4
8	Тема 8. Україна та ЄС: стратегія інтеграції, проблеми та перспективи співробітництва.	2
9	Тема 9. Напрями співробітництва між Україною та ЄС у сфері регіонального розвитку.	2
10	Тема 10. Актуальні проблеми регіонального співробітництва України на сучасному етапі.	4
Усього годин		24

6. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні поняття і наукові підходи до дослідження регіонального співробітництва.	8
2	Тема 2. Правова основа регіонального співробітництва.	8
3	Тема 3. Регіональна політика в Україні.	8

4	Тема 4. Український регіоналізм: сутність, концептуальні засади, проблеми і перспективи.	8
5	Тема 5. Транскордонне співробітництво в системі інтеграційних процесів.	8
6	Тема 6. Європейський регіоналізм.	8
7	Тема 7. Регіональна політика ЄС.	8
8	Тема 8. Україна та ЄС: стратегія інтеграції, проблеми та перспективи співробітництва.	8
9	Тема 9. Напрями співробітництва між Україною та ЄС у сфері регіонального розвитку.	8
10	Тема 10. Актуальні проблеми регіонального співробітництва України на сучасному етапі.	8
Усього годин		80

7. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.	Опитування, виконання навчальних завдань, виконання завдань самостійної роботи, захист реферату з мультимедійною презентацією, тестування, залік
ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021

№ з/п	Назва теми	Програмні результати навчання		Разом
		ПР 04	ПР 06	
1.	Тема 1. Основні поняття і наукові підходи до дослідження регіонального співробітництва.	+	+	2
2.	Тема 2. Правова основа регіонального співробітництва.	+	+	2
3.	Тема 3. Регіональна політика в Україні.	+	+	2
4.	Тема 4. Український регіоналізм: сутність, концептуальні засади, проблеми і перспективи.	+	+	2
5.	Тема 5. Транскордонне співробітництво в системі інтеграційних процесів.	+	+	2
6.	Тема 6. Європейський регіоналізм.	+	+	2
7.	Тема 7. Регіональна політика ЄС.	+	+	2
8.	Тема 8. Україна та ЄС: стратегія інтеграції, проблеми та перспективи співробітництва.	+	+	2
9.	Тема 9. Напрями співробітництва між Україною та ЄС у сфері регіонального розвитку.	+	+	2
10.	Тема 10. Актуальні проблеми регіонального співробітництва України на сучасному етапі.	+	+	2
Разом		10	10	20

максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	50	50	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	30	30	60

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

**Критерії успішного опанування програмних результатів навчання
для здобувачів вищої освіти**

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	Мінімальний
ПРН 04	50	50	30
ПРН 06	50	50	30
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

**8. Форми контролю результатів навчання
для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021**

Програмні результати навчання	Форми контролю										Разом	
	Опитування		Виконання навчальних завдань		Виконання завдань самостійної роботи		Захист реферату з презентацією		Тестування			
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 04	11	18	6	10	6	10	3	6	4	6	30	50
ПРН 06	11	18	6	10	6	10	4	6	3	6	30	50
Разом	22	36	12	20	12	20	7	12	7	12	60	100

Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- опитування;
- виконання навчальних завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- захист реферату з мультимедійною презентацією;
- тестування.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є: залік.

**9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	опитування	виконання навчальних завдань	виконання завдань самостійної роботи	захист реферату з мультимедійною презентацією	тестування	
Тема 1. Основні поняття і наукові підходи до дослідження регіонального співробітництва.	4	2	2			8
Тема 2. Правова основа регіонального співробітництва.	4	2	2			8
Тема 3. Регіональна політика в Україні.	4	2	2			8
Тема 4. Український регіоналізм: сутність, концептуальні засади, проблеми і перспективи.	4	2	2			8
Тема 5. Транскордонне співробітництво в системі інтеграційних процесів.	4	2	2			8
Тема 6. Європейський регіоналізм.	4	2	2			8
Тема 7. Регіональна політика ЄС.	4	2	2			8
Тема 8. Україна та ЄС: стратегія інтеграції, проблеми та перспективи співробітництва.	4	2	2			8
Тема 9. Напрями співробітництва між Україною та ЄС у сфері регіонального розвитку.	4	2	2			8
Тема 10. Актуальні проблеми регіонального співробітництва України на сучасному етапі.	-	2	2		12	16
Реферат, мультимедійна презентація				6 6	-	12
Разом	36	20	20	12	12	100

**Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях
для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021**

опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, відповідь чітка і завершена, без помилок. Вміє планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Ознайомлений з найновішими досягненнями регіонального співробітництва, програмами. Відмінно володіє понятійним апаратом; вміє систематизувати, співставляти, доводити,

	порівнювати навчальний і науковий матеріал, критично осмислювати принципи здійснення політики регіонів. Демонструє здатність приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.
3	Здобувач вищої освіти має достатній рівень знання програмного матеріалу, допускає у відповіді деякі неточності; відповідь дещо спрощена. Вміє планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Ознайомлений з найновішими досягненнями регіонального співробітництва, програмами. Достатньо добре володіє понятійним апаратом. Проте спостерігаються певні труднощі у процесі систематизації, співставлення навчального матеріалу, критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Не впевнено демонструє здатність приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.
2	Здобувач вищої освіти має середній рівень знання програмного матеріалу. Під час відповіді допускає помилки в знанні фактичного матеріалу, відповідь не чітка і спрощена. Посередньо знає термінологію і володіє понятійним апаратом. У процесі систематизації, співставлення політологічного матеріалу, критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів відчуває значні труднощі. Лише в окремих випадках намагається демонструвати здатність приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.
1	Здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знання програмного матеріалу, викладає його непослідовно і невпевнено, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст; не виявляє здібностей до будь-якої систематизації предмету, методів, понятійно-категоріального апарату навчальної дисципліни. Не може застосовувати набуті теоретичні для вирішення практичних політологічних завдань.
0	Відповідь відсутня

– виконання навчальних завдань;

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	усі навчальні завдання виконано правильно, здобувач вищої освіти вільно використовує набуті теоретичні знання у процесі аналізу практичного матеріалу.
1	навчальні завдання виконано частково, або ж здобувач вищої освіти припускається певних помилок у процесі їх виконання.
0	навчальні завдання не виконані, або виконані не вірно

– виконання завдань самостійної роботи;

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	виконані завдання самостійної роботи виконані відповідно до рекомендацій викладача, демонструють глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу; вміння планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Здобувач вищої освіти демонструє здатність приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.
1	завдання самостійної роботи з теми виконані в повному обсязі, але мають неточності чи помилки, що не спотворюють зміст завдання, спостерігаються певні труднощі у процесі систематизації, співставлення навчального матеріалу, критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів, не завжди демонструє здатність приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.
0	завдання самостійної роботи з теми не виконані

– захист реферату з мультимедійною презентацією;
реферат

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на високому рівні сформовані навички професійної комунікації, професійної етики.
4-5	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; відповіді на додаткові питання не повні; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на достатньому рівні сформовані навички професійної комунікації, професійної етики.

2-3	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє на середньому рівні сформовані навички професійної комунікації.
1	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; здобувач вищої освіти в процесі доповіді не розкриває повно тему реферату, не вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності; демонструє на низькому рівні сформовані навички професійної комунікації.
0	реферативна робота не виконана.

мультимедійна презентація

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	у презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, є власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно з дотриманням принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності; презентація характеризується оригінальністю з дотриманням вимог професійної комунікації.
4-5	презентація має чіткі цілі, відповідні завдання з теми; представляє собою інформацію з різноманітних джерел, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії; зроблений акцент на важливих питаннях теми, здобувач дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на достатньому рівні навички професійної комунікації.
2-3	презентація сфокусована на темі, але висвітлює її змісту частково; наявна певна організаційна структура; можуть бути незначні помилки чи незрозумілості, вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на середньому рівні навички професійної комунікації;
1	презентація сфокусована на темі, але не висвітлює її змісту; організаційна структура не логічна; можуть бути значні помилки чи незрозумілості, не дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на низькому рівні навички професійної комунікації.
0	презентація не виконана.

тестування.

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-12	За кожну правильну відповідь 1 бал

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Артёмов І.В., Діус Н.О. Єврорегіональне співробітництво України : проблеми і перспективи : навчально-методичний посібник. Ужгород, 2014. 368 с.
2. Герасимчук З.В., Лютак О.М. Регіональна політика ТКС : механізм формування і реалізації : монографія. Луцьк: Надстир'я, 2010. 188 с.

3. Державне та регіональне управління : навчальний посібник / авт.-упорядн. : Бобровська О.Ю., Савостенко Т.О., Матвеева О.Ю., Лебедева В.К. Дніпро, 2018. 160 с.
4. Державне та регіональне управління: підручник / Є.Г. Карташов, В.В. Євдокимов, І.О. Драган, О.І. Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. Київ, 2019. 223 с.
5. Мікула Н.А., Толкованов В.В. Транскордонне співробітництво : посібник. К. : Видавництво «Крамар», 2011. 259 с.
6. Писаренко С. М. Організаційно-економічний механізм реалізації регіональної політики Європейського Союзу. Львів : ІРД НАН України, 2002. 80с.
7. Регіональна політика Європейського Союзу : підручник / за редакцією Віктора Чужикова. К. : КНЕУ, 2016. 496 с.

Допоміжні

1. Громадянське суспільство та публічна політика / уклад. С. І. Вировий, О. Р. Титаренко, І.В. Рейтерович. К. : Вид-во НАДУ, 2009. 52 с.
2. Державна регіональна політика у транскордонних областях. Транскордонне співробітництво // Регіональна політика та механізми її реалізації: Монографія. Колектив авторів / За ред. акад. НАН України М.І. Долішнього. К.: Наукова думка, 2003. 503 с.
3. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ – ХХІ століть: нові пріоритети. Київ: Наукова думка, 2006. 511 с.
4. Квітка С. А. Державне управління формуванням партнерських відносин між владою та бізнесом в умовах соціальних перетворень : монографія. Дніпро : Грані, 2017. 268 с.
5. Мікула Н. Єврорегіони: досвід та перспективи. Львів: ІРД НАН України, 2003. 222 с.
6. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: монографія. Львів: ІРД НАН України, 2004. 395 с.
7. Некряч А. І. Місцеве самоврядування України та європейський досвід: шлях до співпраці. *Вісник Львівського університету: серія міжнародних відносин*. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка. 2003. Вип. 11. С. 61-67.
8. Некряч А. І. Розвинена місцева демократія – гарант входження України до європейського цивілізаційного простору (політологічний зріз). *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2015. № 2.
9. Некряч А. І. Оптимізація місцевого самоврядування: вітчизняні реалії та зарубіжна практика. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8703/1/Pmv_2015_10-11_19%20%D0%9E%D0%BF%D1%82%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D1%80%D1%8F%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf
10. Основи регіонального управління в Україні : підручник / авт.-упорядн. : В. М. Вакуленко, М.К. Орлатий, В.С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. К. : НАДУ, 2012. 576 с.
11. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М.К. Орлатого. К. : НАДУ, 2014. 740 с.
12. Регіональне управління : навч. посіб. / М. М. Іжа, Л. Л. Приходченко, С. Є. Саханенко та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. 652 с.
13. Студенніков І. Регіоналістика і регіонознавство : проблеми методології та категоріального апарату. *Регіональна історія України: Зб. наук. ст.* К.: Інститут історії України НАН України, 2007. Вип. 1. С. 67-78.
14. Яковчук О.В. Суспільно-географічний аналіз та моделювання сталого розвитку транскордонних територій (на прикладі єврорегіону Слобожанщина): автореф. дис... к.г.н / 11.00.02. Таврійський національний університет ім. В.І.Вернадського. Х., 2006. 20 с.
15. András Inotai. Correlations between European Integration and Sub-Regional Cooperation: Theoretical Background, Experience and Policy Impacts. *Russian & East European Finance and Trade*. Vol. 34, No. 6, (Nov. - Dec., 1998), pp. 3-91. URL: <https://www.jstor.org/stable/27749460>

16. Andrew Cottey. Sub-regional Cooperation in Europe: An Assessment. Bruges Regional Integration & Global Governance Papers 3/2009. 25 p. URL: https://cris.unu.edu/sites/cris.unu.edu/files/BRIGG_3-2009__revised_version.pdf
17. Forecast for economic growth in OECD countries and Central and Eastern European countries. for the period 2000-2040: A Study prepared for the European Forecast Sector Outlook Study (EFSOS) / UN; Economic Commission for Europe; FAO. – New York; Geneva: UN, 2002. 52 p.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Державна стратегія розвитку регіонів до 2020 року <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/derzhavna-rehional-na-polityka/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na>
2. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
3. Закон України «Про внесення змін до бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28 грудня 2014 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19>
4. Закон України «Про внесення змін до Конституції України» від 31 серпня 2015 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/656-19>
5. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
6. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України «Про місцеві вибори» від 10 серпня 2015 року URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0167359>
8. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування. URL: <https://scholar.google.com.ua/>
9. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
10. Національна парламентська бібліотека України . URL: <http://www.nplu.kiev.ua>
11. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. URL: <http://www.usipr.kiev.ua/>
12. Сайт Українського центру політичного менеджменту. URL: <http://www.politik.org.ua/>

